

Ha a vágásérettségi adataim helytállóknak bizonyulnak, akkor az üzemtervek vágásérettségi táblájába besorolt valamennyi tölgyest és bükköst, esetleg kőrisest és fenyvest is felül kellene vizsgálni, az ideiglenes üzemterveken elkezdve. Az legyen az irányelv, hogy az erdőnevelési utasítás szellemében nemcsak fatömeg termelésére, hanem értékes fatömeg termelésére törekszünk és nem nyilváníthatunk vágásérettségi termőhelyeknek megfelelő és értékükben gyarapodó állományokat.

Az egyes fafajok vágásérettségi korának megállapítása körül olyan elvi kérdések is tisztázásra várhatnak, amelyek az erdőrendezés körét túllépik. Ezért az erdőrendezések használatára részletes irányelveket kellene e téren kidolgozni. Vítás elvi kérdések eldöntésére az Erdőgazdasági Tanács a hivatott.

Valószínű, hogy sok erdőrészletre újabb, gondosabb vizsgálat sem állapíthat meg magasabb vágásérettségi kort azek múltbeli elhanyagolt állapota vagy egészségi okok miatt. Lehet, hogy a leggondosabb vizsgálat is azt mutatja majd, hogy állományaink rossz állapota miatt ma még nem alkalmazhatjuk azokat a vágásérettségi korokat, amelyeket más megfontolások alapján jónak tartunk és a jövőben alkalmazni kívánunk. De arra is számíthatunk, hogy sok értékben gyarapodó állományt mentünk meg ezzel az elhamarkodott kitermeléstől.

Hozzászólásomban nem tudtam a kérdés minden részletére kitérni. A vitaanyag új megvilágításba állításával szakközönségünknek kívántam lehetővé tenni e döntő fontosságú kérdés minél alaposabb megtárgyalását. Mivel az elvi jellegű vita az általánosítások útvesztőjébe rekedhet, még javasolom, hogy a vágásérettségi korokat érintő esetleges további hozzászólások a község, tag és erdőrészlet pontos megjelenésével konkrétizálható erdőrészleteken alapuljanak.

Néhány megjegyzés Béky Albert „Tervszerű fásítással növeljük élőfakészletünket” című tanulmányához

FEKETE GYULA főmérnök OEF

Az Erdő 1957. februári számában közölt „Fásítási lehetőségeink és megvalósításuk” című tanulmányomban — tekintettel arra, hogy a hamarosan kiadásra kerülő erdősítési és fásítási utasítás részletesen is tárgyalja — csak röviden ismertetem azokat a módszereket, amelyekkel a Balaton-környékén, Budapest zöldövezeti területén, a Rakaca patak völgyében és a Tokaj-hegylajai borvidéken, továbbá egyes alföldi erdőgazdaságok területén eddig több mint 100 község távlati fásítási tervét (azóta a jobban kifejező községhatáros fásítási kijelölési terv elnevezést használjuk) elkészítették. Ugyanitt javasoltam, hogy az ismertetett hatalmas fásítási feladatok megoldásához ezeket a községhatáros terveket az ország egész területére mielőbb el kell készíteni. Béky Albert lényegében ugyanilyen tervek elkészítését szorgalmazza az általam is kifejtett indokokkal. Mivel azonban a terv kidolgozásánál az erdőgazdaságok által eddig alkalmazott módszertől egyes részleteiben lényegesen eltérő megoldást javasol, csupán ezekhez a kérdésekhez néhány megjegyzést szeretnék fűzni:

Béky Albert szerint „készíteni kell községenként egy 1:15 000-es méretarányú alaptérképet” (417. oldal 1/a.). Tanulmányomban az 1:10 000-es térképen történő tervezést javasoltam a következő megfontolások alapján.

Az Állami Földmérési és Térképészeti Hivatal megyei felügyelőiségei eddig közel 1000 község határáról elkészítették az 1:10 000-es méretarányú átnézeti térképeket, amelyeknek fénymásolatai a szóban forgó tervezésekhez m²-ként kb. 15,— Ft-ért beszerezhetők. Több erdőgazdaság már be is szerzett ilyen térképeket. Előnyük az olcsóság, a könnyen kezelhetőség, egyszerű cm beosztású léptékkel is használhatók és ami nem hagyható figyelmen kívül, méretarányuk egyezik az erdőgazdasági üzemtervi térképekkel, s ez nagyban könnyíti az ott meglevő térképi adatok átvitelét. A meglevő 1:10 000-es térképek hosszú évekre előre biztosítják a távlati tervezés lehetőségét.

Az Állami Földmérési és Térképészeti Hivatal egyébként folyamatosan elkészíteti valamennyi község 1:10 000-es méretarányú átnézeti térképét. Ha a még hiányzó térképekre soronkívül szükség volna, azokat a kataszteri térképek kicsinyítésével, pantográfal vagy egyéb egyszerű módon gyorsan el lehet készíteni, ahogy tanulmányomban is javasoltam, mert nincsen szükség valamennyi egyéni birtokhatár feltüntetésére. Véleményem szerint a katonai térképről történő kicsinyítés nem felel meg a gyakorlatban, mert nélküli a közületi birtokhatárok beazonosításához szükséges kataszteri vonalakat, de egyébként is az 1:50 000-es méretarányról 1:15 000-re történő nagyítás sok hibát rejt magában. Lejtős területek tervezésénél jó hasznát vehetjük a szintvonalakat is feltüntető 1:25 000-es katonai térképeknek, amelyekről a szintvonalak az 1:10 000-es térképre még a célnak megfelelő pontossággal átvihetők. A gyakorlatban az 1:10 000-es térképeken történő tervezés bevált, nem látom indokoltnak a más méretarányra való áttérést.

Béky Albert a 416. oldalon a c) pontban megállapítja: „A tervezéseknél nem lényeges fásítási egységen belül a tulajdonos“. Ezzel kapcsolatban szeretnék rámutatni arra az eltérésre, amely módszereink között fennáll.

..... megye
 áll. erdőgazdaság
 község

Tételszám	A birtokos				Kat. térkép szelvény száma	A vonatkozó			Meglévő erdő hektár
	neve	címe	községi birtokának egész kiterjedése	kataszteri helyrajzi szám		kat. hrszám			
			hektár			egész területe	művelési ága		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	

Meglévő fásítás			A meglévő erdő, fásítás talajának és faállományának leírása	A kijelölt			A létesítendő erdő, fásítás kijelölésének indokolása, talajának leírása, erózió mértéke, uralkodó szél iránya, stb. telepítendő fajok felsorolása (elegyarány)
fa- csoport	erdősáv 4 és több sorfa	fasor 1—3 sorfa		fa- csoport erdő	erdősáv (széle, hossza és hány sor fa)	fasor (hány sor fával)	
hektár				hektár fm			
10	11	12	13	14	15	16	17

Az egész községhatáros *tervkészítést a megvalósítás szempontjából kell vizsgálni*. Feltétlenül ismerni kell külön-külön azoknak a közületeknek a fásítási lehetőségét, amelyek területén a tervezett fásításokat a különböző beruházási hitelek ternére valósítjuk meg. Minden közület és termelőszövetkezet használatában levő terület körül kell határolni az átnézeti térképen, s ezen belül fel kell tüntetni a meglévő és létesítendő erdőket, fásításokat. Az egyéni termelők tulajdonában levő területeken a meglévő erdőket és fásításokat minden esetben, a fásítandó területek közül azonban csak a 10 ha-nál nagyobb összefüggő területeket javasolom ábrázolni a tulajdonosok részletezése nélkül.

A tervek megvalósítása közületeknél (állami gazdaság, község, legeltetési bizottság stb.) a rendelkezésre álló beruházási hitel függvénye. Nem elegendő tehát csupán a fásítandó terület nagyságát és a szükséges fásítási anyag mennyiségét megállapítani. A községhatáros fásítási kijelölési tervek alapján fásítónként külön-külön el kell készíteni a gyakorlatban évek óta már bevált módszer szerint a közületek és a termelőszövetkezet területére a részletes kiviteli fásítási terveket a terület nagyságának megfelelő legalkalmasabb vázlatrajzzal felszerelve. Ez a fásítási terv tartalmazza a fásítandó terület és a végzendő munkák pontos leírását, a szükséges fásítási

anyag mennyiségét és a telepítés költségeit is évekre (fásítási időnyekre) ütemezve. Ilyenformán a községhatáros tervek a szükséges fásítási anyag megállapításához (1419. oldal 2. ábra 13. rovat) legfeljebb csak tájékoztató adatokat nyújtanak, mert az erdőgazdaságoknak nem a fásítandó terület nagysága, hanem a *közületi fásítóktól — a rendelkezésükre álló beruházási hitel figyelembevételével — beérkező csemete-, suháng- és sorfaigénylés alapján kell megtermelni a szükséges fásítási anyagot.* Ehhez még hozzá kell számítani az egyéni termelők, termelőszövetkezetek által vásárolandó fásítási anyag mennyiségét.

Amint tanulmányomban már ki is fejtettem, a községhatáros fásítási kijelölési tervek nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy ne ötietszerűen, hanem alapos megfontolás alapján, tervszerűen állapítsuk meg, hol, mennyi fásításra van szükség, s ezt az érdekeltekkel tárgyalva a tanácsi szervekkel jóváhagyassuk. Ebben egyet is értünk Béky Alberttel. Ugyanakkor nem nélkülözhetjük az érvényben levő utasításokkal szabályozott részletes tervkészítést sem, mert ez alapját képezi a beruházási hitel tervszerű felhasználásának. Messzemenően egyetértek azzal is, hogy az erdőmérnök hallgatókat vonjuk be ebbe a munkába, de ne csak a térképészítésbe, hanem a nagy gyakorlattal rendelkező szakemberek irányításával a tervezés munkájába is.

Az előzőekben csupán azokra az alapvető kérdésekre kívántam rámutatni, amelyek ellentétesek az érvényben levő utasításokkal, illetve az említett tanulmányomban közölt megállapításokkal. A részletkérdések megvitatása hosszúra nyúlna, de ezek egyébként is tisztázódnak az említett Erdősítési és fásítási utasítás vitája során.

A tanulmányomban tárgyalt községhatáros fásítási kijelölési terveknél alkalmazott nyilvántartás fejrvátát az előző oldalon láthatjuk.

A *Sequoia gigantea* egyik óriás példánya. Magassága mintegy 83 m, átmérője embermagasságban 10, és még 40 m magasságban is 4,60 m-t tesz ki.

(*Revue Forestière Française*,
1957. 1. sz.)

